

**HØRINGSUTTALELSER TIL
PLANPROGRAM FOR KOMMUNEDELPLAN
FOR KULTURMILJØ**

NORD-AURDAL KOMMUNE
Postboks 143
2901 FAGERNES

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ingunn Midtgård Høyvik, 61 26 60 30

Uttalelse - oppstart - høring av planprogram - kommunedelplan - Nord-Aurdal - kulturmiljø

Vi viser til varsel om oppstart og høring av planprogram for kommunedelplan for kulturmiljø for Nord-Aurdal kommune, datert 19.03.26.

Formålet med arbeidet er blant annet å få en prioritert oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer i kommunen, og forankre disse i en kommunedelplan med handlingsdeler. Gjennom arbeidet med planen velger kommunen ut verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, samt prioriterer virkemidler og tiltak for disse.

Kommunedelplanen for kulturmiljø skal være et kunnskapsgrunnlag for hele kommunen. Planen skal ha en funksjon både for administrasjonen i forvaltningsøyemed, for politikerne i behandlings- og vedtakssammenheng, og for innbyggerne som informasjon om kommunens kulturmiljøer og hvordan de kan ivaretas.

Statsforvalterens tilbakemelding

I følge oversendte dokumenter er arbeidet nå i oppstartsfasen, og det er utarbeidet planprogram for prosessen. Kommunedelplanen vil gi beskrivelse av verdifulle kulturmiljøer i kommunen, og det er et mål om at det skal bli et godt styringsdokument og gi føringer både for langsiktig utvikling og for konkrete tiltak.

Vi har ikke merknader til planprogrammet, men tror arbeidet vil gi et godt kunnskapsgrunnlag og styringsdokument for kommunen.

Vi imøteser planforslaget når dette sendes på høring og ønsker lykke til med arbeidet videre.

Med hilsen

Øyvind Gotehus (e.f.)
avdelingsdirektør

Ingunn Midtgård Høyvik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Innlandet fylkeskommune

Pb. 4404

2325

HAMAR

Innlandet
fylkeskommune

Kultur - Bygg og landskap

Nord-Aurdal kommune
Postboks 143

2901 Fagernes

Deres ref:
26/4760

Vår ref:
2026/8634-3
Agnethe Jovall

Dato:
15.04.2026

Uttalelse til Kommunedelplan for kulturmiljø - Varsel om oppstart og høring av planprogram - Nord-Aurdal kommune

Viser til anmodning om uttalelse til planprogram for kommunedelplan for kulturmiljø med frist 29.04.26.

Gjeldende kulturminneplan for Nord-Aurdal kommune ble vedtatt i 2021, og er utarbeidet som en temaplan. Nå er kommunens mål at den nye kommunedelplanen skal fungere bedre som styringsverktøy.

Planen skal danne et grunnlag for vurdering av behov for konsekvensutredninger i plansaker, konkretisering av hensynssoner, utforming av generelle bestemmelser i kommuneplanens arealdel og reguleringsarbeid, samt være fundamentet for en bærekraftig forvaltning og formidling av Nord-Aurdals kulturarv. Kulturarvens viktige rolle i klima-/miljødebatten, skal også belyses i dette planarbeidet.

Kommunedelplan for kulturmiljø blir en tematisk kommunedelplan, og er med dette ikke en juridisk bindende plan. De enkelte kulturminner/kulturmiljøer kan derimot gjøres juridisk bindende ved å innlemmes i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner med bestemmelser.

Fylkeskommunen vurderer at det er avgjørende at kulturmiljøene blir innlemmet i kommuneplanens arealdel når denne nå revideres, og fortløpende i reguleringsplaner.

Kommunen ønsker at den reviderte kulturmiljøplanen skal bli mer konkret og oversiktlig. Fylkeskommunen oppfordrer til å legge alle kulturminnene som er omtalt i planen, eller registrert i planarbeidet, inn i et eget kartlag i kommunens kartløsning, eller i Riksantikvarens database Askeladden. Slik blir kulturminnene synlige under saksbehandling, selv om de ikke foreløpig ikke har juridisk vern.

I handlingsdelen er det viktig å plassere ansvar hos de ulike avdelingene i kommunen og med eventuelle samarbeidspartnere. Handlingsplanen må koples til kommunens økonomiplan for å sikre ressurser.

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

Det er positivt at kommunen ser bredt på kulturmiljøforvaltningen og løfter fram kulturarvens viktige rolle i klima- og miljødebatten og at kulturarv gir sirkulærøkonomi. Vi ønsker lykke til med arbeidet og holder gjerne kontakten.

Med vennlig hilsen

Torill Skillingsaas Nygård
Seksjonssjef Bygg og landskap

Agnethe Jovall
Saksbehandler

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Fra: ernajor@online.no
Sendt: tirsdag 28. april 2026 22:08
Til: no-nakpost
Emne: "Innspill til kommunedelplan for kulturmiljø"
Vedlegg: AURDAL HISTORIEL11.docx

Ref.: ANMAUD - 26/4760

"Krigshistorisk landskap" i Valdres?

Aurdal historielag har de siste årene satt opp tre informasjonstavler om krigshandlingene i Aurdal sokn i aprildagene 1940. Vi håper at vårt arbeid for å fremme krigshistorien i Nord-Aurdal kan bli et av de kulturmiljøer i kommunen som kan bli prioritert, og bli en del av kommunens handlingsplan. For å dekke hele Nord-Aurdal med informasjonsskilt, mangler det nå bare 4 - 5 skilt. Et på Leira (er under arbeid), Fagernes, Ulnes, Røn og ved Slidredomen.

Vi er et lite historielag, og trenger hjelp til å få slutført arbeidet.

Det første som må gjøres er å få ferdig de resterende tavlene, for deretter å opprette et "Krigshistorisk landskap".

Etnedal og Sør-Aurdal har satt opp tavler i sine kommuner.

Vi håper på deres velvilje, slik at dette kan innspillet kan føre til en handlingsplan - I Nord-Aurdal kommune.

Mvh
For Aurdal historielag, Krigsminnegruppa

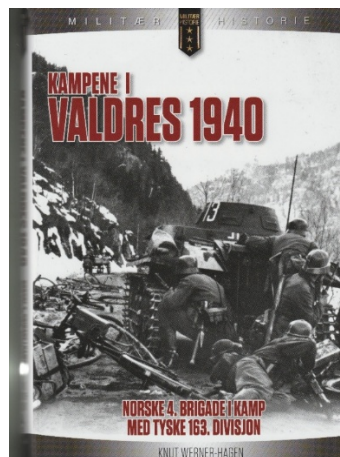
Erna Jordet

AURDAL HISTORIELAG

Til Nord-Aurdal kommune ved: ANMAUD – 26/4760

Vedrørende: Kommunedelplan for kulturmiljø. Varsel om oppstart og høring av planprogram.

Aurdal historielag, Krigsminnegruppa, har de senere årene arbeidet for å få satt opp informasjonstavler om krigshendingene i Aurdal sokn april dagene 1940. I arbeidet med teksten på tavlene har vi hatt tett samarbeid med historiker og fagmilitær, oberstløytnant Knut Werner Hagen. Han utga i 2021 boken «Kampene i Valdres 1940».

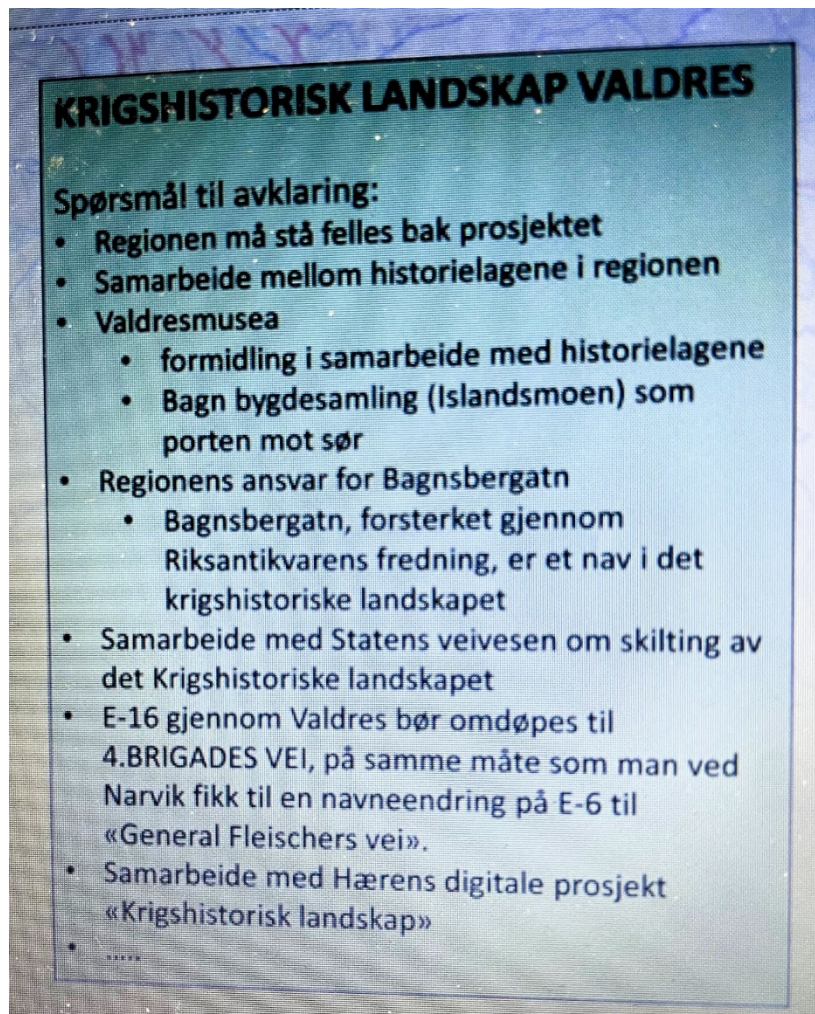
Ut ifra kommunens skriv, skal dere velge ut verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, samt prioritere virkemidler og tiltak for disse.

Vi ønsker at Nord-Aurdal kommune skal arbeide for å få etablert et KRIGSHISTORISK LANDSKAP i Valdres.

Under tyskernes invasjon i Norge i april dagene 1940, var Valdres et av de stedene i Sør-Norge der kampene var hardest – og motstanden var størst. Knut Werner-Hagen mener derfor at også vi her i Valdres bør lage et «Landskap» som ligner på det som er gjort i Narvik – for samlet å kunne vise frem krigshistorien i Valdres. Et opplegg som også kan brukes turistmessig. Med en QR-kode på tavla, som gir informasjon.

Han ga oss i 2023 en oversikt over hva han mener må til for å få til et Krigshistorisk Landskap i Valdres. Han har også gitt oss en oversikt over hva

som allerede finnes av informasjonstavler – hva som trengs for å få gjennomført opplegget.

Ovenstående ble skrevet i 2023, men kan vel være en rettesnor for et opplegg også i dag?

I 2023 inviterte Knut Werner-Hagen og Aurdal historielag representanter for de andre historielag/kommuner i Valdres til et møte for å diskutere om dette er mulig å gjennomføre. Interessen var stor, men videre arbeid ble så satt på «vent».

I september 2025, tok vi igjen opp saken – etter at Knut Werner-Hagen hadde hatt et møte med Ole Aastad Bråten – og også vært i kontakt med Bente Lindahl på VNK.

Mye av arbeidet for å lage et Krigshistorisk Landskap er allerede gjort! Men en del spørsmål må avklares:

Krigshistorisk landskap

VALDRES

KRIGSHISTORISK LANDSKAP VALDRES

Spørsmål til avklaring:

- Regionen må stå felles bak prosjektet
- Samarbeide mellom historielagene i regionen
- Valdresmusea
 - formidling i samarbeide med historielagene
 - Bagn bygdesamling (Islandsmoen) som porten mot sør
- Regionens ansvar for Bagnsbergatn
 - Bagnsbergatn, forsterket gjennom Riksantikvarens fredning, er et nav i det krigshistoriske landskapet
- Samarbeide med Statens veivesen om skilting av det Krigshistoriske landskapet
- E-16 gjennom Valdres bør omdøpes til 4.BRIGADES VEI, på samme måte som man ved Narvik fikk til en navneendring på E-6 til «General Fleischers vei».
- Samarbeide med Hærens digitale prosjekt «Krigshistorisk landskap»
-

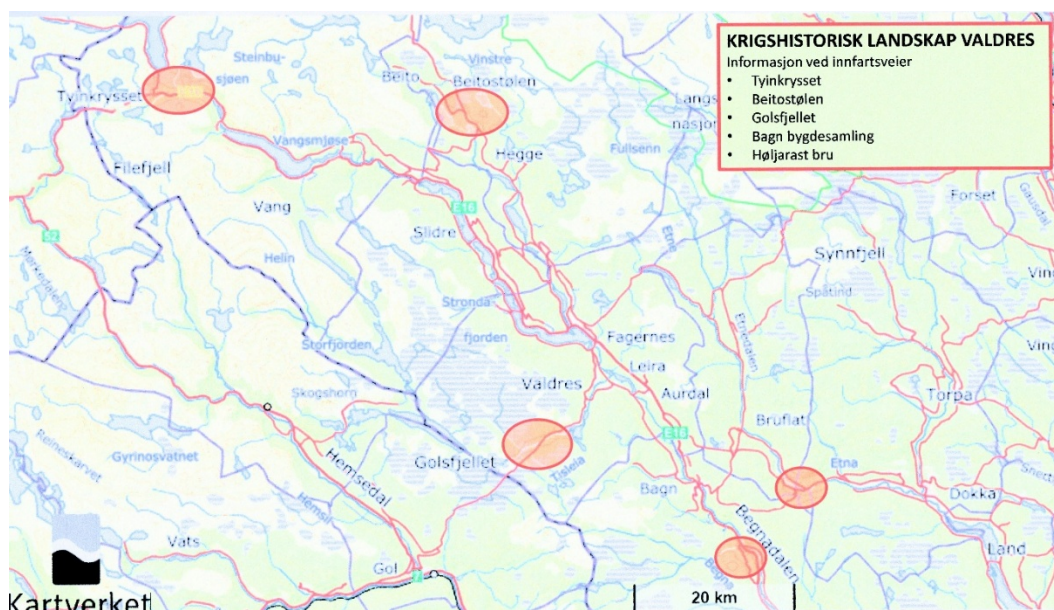

Eksempel på informasjonssted nord for Narvik, og Statens veivesens norm for skilting av «Krigshistorisk landskap Narvik».

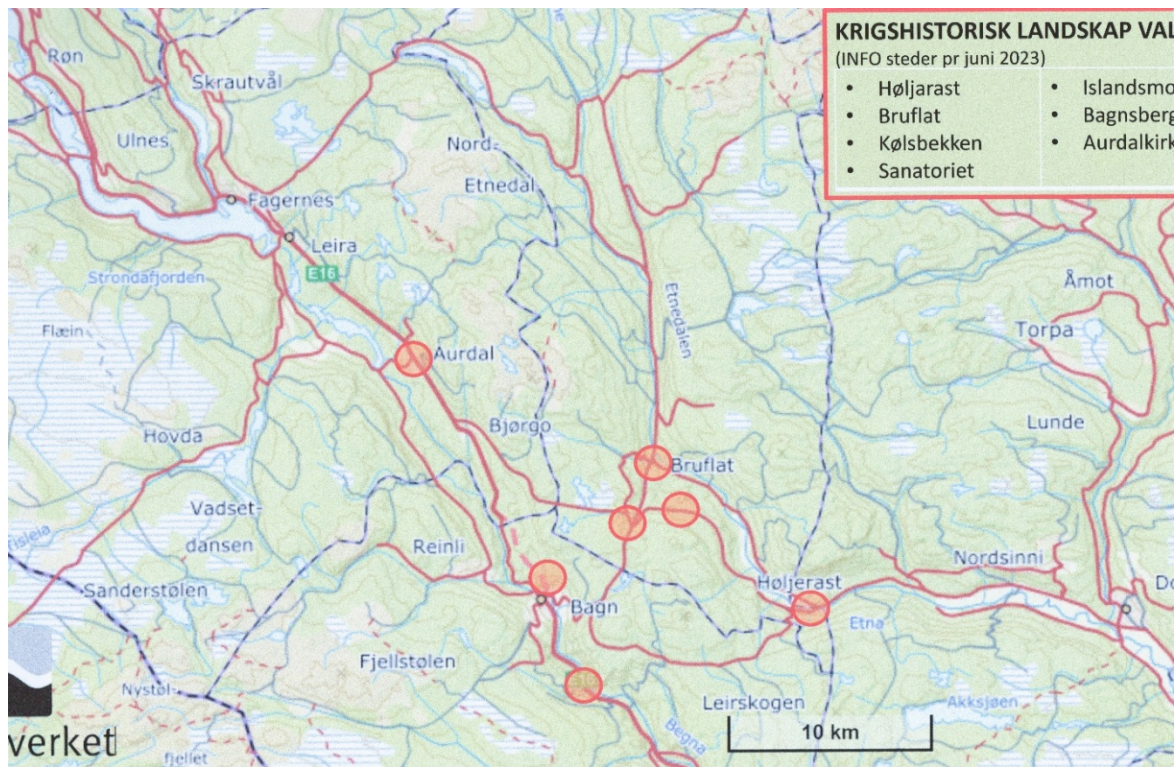
INNFORMASJON VED INNFARTSVEIER.

Her bør det settes opp tavler for å informere om at folk/turister kjører inn i et Krigshistorisk landskap. Og det må være lett tilgjengelig å finne ut hvor de forskjellige informasjonstavlene står. Tavlene er satt opp på steder der det foregikk viktige krigshandlinger – eller en har god oversikt over hvor de fant sted.

I 2023 FANTES DET ALLEREDE INFORMASJONSTAVLER. (Se neste kart!)

- I Etnedal: - Høljarast
- Bruflat
- Kølsbekken
- Sanatoriet
- I Sør-Aurdal: - Islandsmoen
- Bagnsbergatn
- I Nord-Aurdal - Aurdal

HØSTEN 2025 SATTE AURDAL HISTORIELAG OPP TO TAVLER, EI I ÅBJØR OG EI VED NORAKER, SÅ IFØLGE NESTE KART MANGLER DET 4, KANSKJE 5 TAVLER.

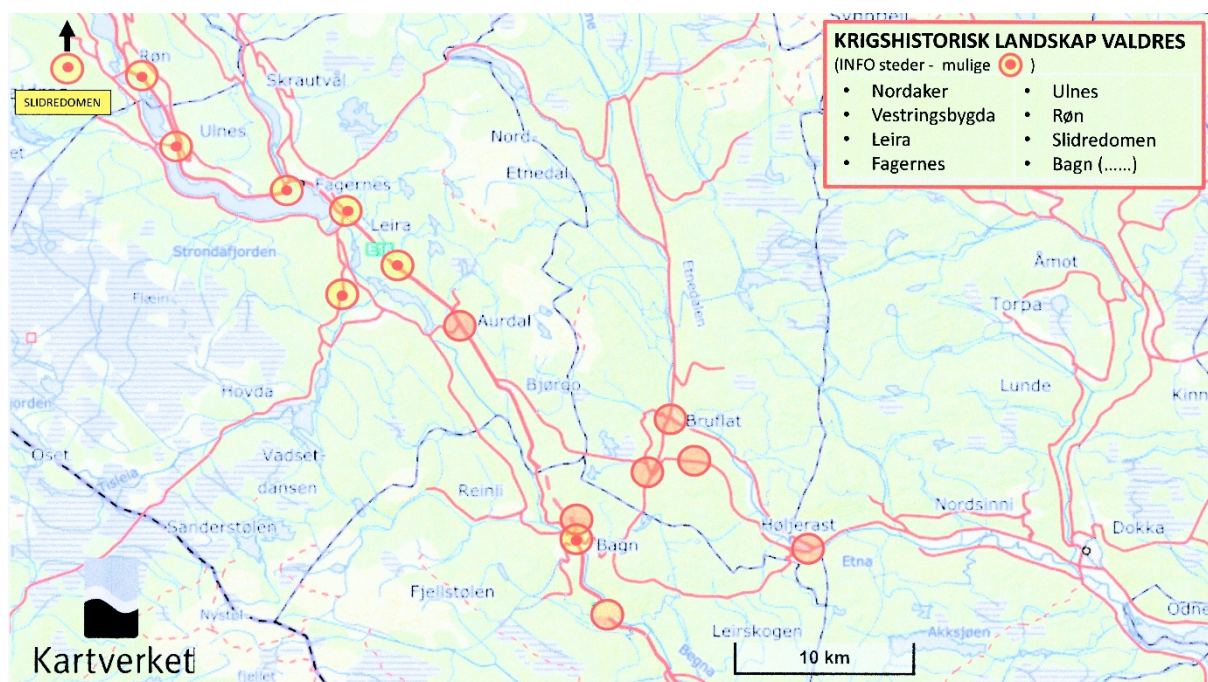
I og med at det kom nye tavler i Aurdal sokn, og i Bagn sentrum i fjor, er mye av jobben allerede er gjort!

Ifølge det siste kartet, mangler det nå informasjonstavler på Leira, Fagernes, Ulnes, Røn og en ved Slidredomen.

Aurdal historielag søkte for noen år siden Sparebankstiftelsen DNB om støtte til å sette opp 5 tavler.

I tillegg til de vi har satt opp, også ei ved Hjelle gård i Aurdal og ei på Leira.

Disse to tavlene har vi fått overført penger til å finansiere.

Tavlene som viser hva som skjedde i våre nærområder vil gi oss, kanskje spesielt ungdommen, muligheten til bedre å forstå betydningen av Fred, Frihet og Demokrati. Viktig i tillegg til tavlene, er at ungdommen ved å søke på nettet - også kan finne lett tilgjengelig informasjon der. De fleste av tavlene som er satt opp har en QR-kode, der du kan «få opp» Knut Werner-Hagen sine videoer på YouTube , under «Kampene i Valdres 1940».

Knut Werner-Hagen viste til tilsvarende prosjekt ved Narvik, og har sagt seg villig til å bistå med bilder og tekst som han har lett tilgjengelig. Han er nå ansatt i Forsvaret igjen for å forberede 400 års-jubileum for Hæren. Og skriver bok om dette.

Å gjennomføre et slikt prosjekt for kommunen vil dekke kommunens formidlingsansvar med tanke på å opplyse innbyggerne om kommunens kulturarv.

Aurdal historielag, Krigsminnegruppa, håper at Nord-Aurdal kommune, sammen med Valdresmusea, VNK, Regionrådet, de andre kommunene og historielagene i Valdres kan samarbeide for å «få til» et Krigshistorisk landskap, og dermed få gjennomslagskraft i forhold til Vegvesenet osv.

Legger ved noen bilder fra Narvik.

Narvik

VED INNFALLSVEIENE TIL VALDRES KAN EN SETTE OPP SKILT MED: «DU KJØRER NÅ INN I ET KRIGSHISTORISK LANDSKAP».

Vi håper at denne planens innhold, som bygger på nasjonale, regionale og lokale føringer, vil finne interesse hos dere, og at dere vil hjelpe til slik at vi får gjennomført planen. Som kommune, har dere muligheter å få til et bredt samarbeid mellom de forskjellige instanser.

Et Krigshistorisk landskap - vil sammen med Valdres sine andre kulturarenaer skape en enda større næring for regionen. Gi flere opplevelsestilbud og møteplasser.

Håper på velvilje fra dere, og at dere synes dette er en fin mulighet til å få frem krigshistorien vår på.

Når det gjelder krigshistorie fra Aurdal sokn, så har Krigsminnegruppa i Aurdal historielag de to siste årene skiltet store deler av Tungtvannsruta/Sabotørruta gjennom Vestringsbygda og Aurdal. Med grønne skilt. Det skal skiltes fra Sør-Aurdals grense til Etnedal grense. Vi håper på å få slutført dette i løpet av sommeren og høsten 2026. I tillegg har vi GPS-merket «ruta».

I september 2024 satte vi opp en informasjonstavle ved fjellkirka i Aurdal, like ved Ragnarrokk, hytta der Tungtvannsabotørene overnattet fra 9. – 10. mars 1943.

Bildet viser Endre Strømsheim ved tavla den 7. mars 2026.
Han gikk sabotørruta fra Vemork til Sverige, og overnattet også på Ragnarrokk.

I tillegg har vi også GPS-merket skytterstillinger i Aurdal. Noe som også fylket har vist interesse for.

Disse tingene vil være en ekstraressurs opplevelsesmessig, for et «Krigshistorisk landskap».

Mvh
For Aurdal historielag, Krigsminnegruppa
Erna Jordet

P.S.

BILDER AV OPPSATTE INFORMASJONSSKILT I AURDAL SOKN.

Avduking av informasjonstavle ved Aurdal kirke 28. april 2020.

Oppsetting av informasjonstavle i Åbjør, 16. september 2025.

Oppsetting av informasjonstavle ved Noraker, 16. september 2025.